

Riigikogu menetluses oleva konkurentsiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (609 SE) muutmise ettepanekud eelnõu algataja (Justiits- ja Digiministeeriumi) poolt:

1. Teha eelnõu §-s 1 järgmised muudatused:

1.1. Muuta eelnõu § 1 punkti 1 ja sõnastada see järgmiselt:

„1) paragrahvi 2 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ettevõtja käesoleva seaduse tähenduses on majandustegevusega tegelev isik sõltumata tema õiguslikust vormist ja rahastamisviisist.“.

Selgitus: Eelnõu esialgne sõnastus, mille kohaselt defineeriti ettevõtjat kui majandustegevusega tegelevat üksust sõltumata selle õiguslikust vormist ja rahastamisviisist ei sobitunud hästi Eesti õiguskorda, mille järgi saab õiguste ja kohustuste kandjaks olla ainult isik. Esialgses sõnastuses lähtuti konkurentsioiguses kasutusel olevast „majandusüksuse teooriast“, mille kohaselt võivad ühe majandusüksuse alla kuuluda ning seega kvalifitseeruda üheks ettevõtjaks mitu (enamasti juriidilist) isikut (nt emaettevõtja ja tütarettevõtja). Euroopa Liidu õigus kasutab majandusüksuse mudelit selleks, et tagada võimalikult efektiivne konkurentsireeglite täitmise tagamine. Majandusüksuse puhul on aga tegemist materiaalsoõigusliku subjektiga, mis on vajalik selleks, et selgitada välja, kes on konkurentsioiguse rikkumise toime pannud – sh välistada kontsernisesed kokkulepped ja võimaldada emaettevõtjale tema tütarettevõtja poolt toime pandud konkurentsioiguse rikkumiste süüksarvamist. Viimane on aga kehtiva õiguse järgi saavutatav KonkS § 2 lõike 3 abil, mille kohaselt võib üheks ettevõtjaks lugeda üksteisega valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad. Menetlusõiguslikeks subjektideks saavad aga igal juhul olla ainult menetlusse kaasatud isikud. Muudatusega pakutav lahendus on kooskõlas nii Euroopa Liidu, kui ka Eesti õigusega.

1.2. Muuta eelnõu § 1 punkti 2 ja sõnastada see järgmiselt:

„2) paragrahvi 2 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;“;

Selgitus: Muudatus on seotud muudatusettepanekuga nr 1 – kuna eelnõu algataja pakub loobuda esialgselt kavandatud ettevõtja kui üksuse definitsioonist, siis on vaja muuta eelnõu nii, et KonkS § 2 lõige 3 jääks kehtima. See säte aitab tagada, et ka üksteisega valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad võivad teatud juhtudel kvalifitseeruda üheks ettevõtjaks.

1.3. Jätta välja eelnõu § 1 punkt 3 muutes vastavalt järgnevate sätete numeratsioonile.

Selgitus: Eelnõu § 1 punkt 3 oli seotud mõiste „ettevõtja“ uuesti sisustamisega (vt muudatusettepaneku nr 1 selgitust). Seoses ettepanekuga loobuda esialgselt kavandatud ettevõtja kui üksuse definitsioonist, on vaja muuta eelnõu nii, et KonkS § 2 lõige 4 jääks praegusel kujul kehtima. Säte sisaldab valitseva mõju definitsiooni.

2. Jätta välja eelnõu § 1 punkt 4 muutes vastavalt järgnevate sätete numeratsioonile.

Eelnõu § 1 punkti 4 kaotatakse seoses eelnõu algataja ettepanekuga loobuda eelnõus mõiste „kartell“ kasutamisest.

3. Teha eelnõu §-s 1 struktuuris järgmised muudatused:

3.1. Tuua eelnõu punktist 46 KonkSi lisatava peatükk 9² ja §-d 78¹³-78⁴⁰ sõnastus paragrahvi uueks punktiks 3, muutes vastavalt järgnevate sätete numeratsioonile ja eelnõusiseseid viiteid ning jätta punkti 46 sissejuhatavast lauseosast välja lauseosa „ja 9³“;

3.2. Sõnastada uue punkti 2 sissejuhatav lauseosa järgmiselt:

„2) seadust täiendatakse 7². peatükiga järgmises sõnastuses:“

3.3. Asendada punktis 46 sisalduv KonkSi lisatava peatüki number „9²“ numbriga „7²“ ja muuta peatükis sisalduvate §-de numeratsiooni vastavalt (78¹³-78⁴⁰ asemel 53⁵ - 53³²).

***Selgitus:** Ettepaneku kohaselt tehakse muudatus KonkSi kavandatud struktuuris ja tõstetakse konkurentsijärelevamenetluse tervikregulatsiooni puudutavad sätted eelnõus ettepoole, muudatuse ettepaneku kohaselt loodavasse uude KonkS-i peatükki 7² ja sätestatakse need paragrahvidena § 53⁵ kuni § 53³². Muudatuse vajadus on tingitud konkurentsiametilt ja teistelt huvigruppidele saadud tagasisidest, et eelnõu esialgse struktuuri tõttu oli keeruline aru saada, millised seaduse sätted hakkavad kohalduma konkurentsijärelevamenetluses ja millised riikliku järelevalve menetluses (mida toimetatakse koondumise kontrolli reeglite täitmise üle). Samuti taastuks muudatuse tulemusena seaduse normitehniliselt korrektne struktuur – st kõik menetlusreeglid asuvad seaduses eespool ja vastutust puudutavad sätted asuvad neist tagapool.*

4. Muuta eelnõu § 1 punkti 4 ja sõnastada see järgmiselt:

„4) seaduse 8. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

**„8. peatükk
RIIKLIK JÄRELEVALVE“;**

***Selgitus:** Muudatusega säilitatakse osaliselt 8. peatüki praegune nimi, mis aitab tagada, et seaduse rakendamisel on ühiselt selge, millised sätted kohalduvad konkurentsijärelevamenetluses ja millised – riikliku järelevalve menetluses. Samas ei oleks praeguse peatüki nime „Riiklik- ja haldusjärelevalve“ täismahus säilitamine mõistlik, sest edaspidi teostab konkurentsiamet ainult riiklikku järelevalvet koondumiste kontrolli reeglite täitmise üle.“*

5. Teha eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkS lisatava §-s 78¹⁴ järgmised muudatused:

5.1. muuta lõike 1 punkti 1 ja sõnastada see järgmiselt:

„1) konkurentsiameti esimese menetlustoimingu tegemisega, kui ilmnenud teave viitab keelatud teo toimepanemisele, või

5.2. muuta lõike 2 punktid 3 ja 4 ning sõnastada need järgmiselt:

„3) ettevõtja või ettevõtjate ühenduse tegevuses puuduvad keelatud teo tunnused;

4) ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kelle keelatud teo toimepanemisele ilmnenud teave viitab, on surnud või lõppenud.“;

***Selgitus:** Ettepaneku 5.1. kohaselt täpsustatakse sätte sõnastus, sisu ei muutu. Ettepanekuga 5.2. viiakse eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkS lisatava §-s 78¹⁴ lõike 2 punktid 3 ja 4 sõnastused rohkem kooskõlla kehtiva õiguse sätetega – riiklikus ja haldusjärelevalves menetluse lõpetamist reguleeriv KonkS § 63⁴ lõike 1 punktid 1 ja 7 ja TsÜS § 39.*

6. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78¹⁵ lõige 1 ja lõike 2 sissejuhatav lauseosa ning sätestada need järgmiselt:

„(1) Isik võib kirjaliku avaldusega taotleda konkurentsiametilt, et amet kohustaks keelatud teo toimepanijat lõpetama oluliselt taotleja õigusi puudutava keelatud teo toimepanemise. Seejuures ei ole isikul õigust nõuda keelatud teo lõpetamist kindlal viisil, sealhulgas ajutise konkurentsijärelevameetme kohaldamist.

(2) konkurentsiametile esitatav kirjalik avaldus (edaspidi taotlus) keelatud teo toimepanemise lõpetamiseks peab sisaldama järgmist teavet:“

Selgitus: Muudatus on vajalik selleks, et ühtlustada kehtivad ja eelnõuga KonkSi lisatavad sätted. Praegu reguleerib riiklikus ja haldusjärelevalve menetluses taotluse esitamist KonkS § 63¹, mis sisaldab ka taotluse definitsiooni. Kuna muudatusettepaneku 3 kohaselt hakkaks konkurentsijärelevalvemenetlust puudutav 7². peatükk ja taotlust reguleeriv säte § 78¹⁵ seaduses paiknema nimetatud sättest eespool, siis on mõistlik ka taotluse definitsioon tõsta §-st 63¹ siia.

7. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78¹⁷ lõige 1 ja sätestada see järgmiselt:
- „(1) Järelevalvealune isik konkurentsijärelevalvemenetluses on ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kelle Konkurentsiamet menetlusse kaasab, kui tal tekib kahtlus, et see ettevõtja või ettevõtjate ühendus on toime pannud menetluse esemeks oleva keelatud teo. Järelevalvealuseks isikuks ei saa olla füüsiline isik, välja arvatud füüsiline isik, kes tegutseb ettevõtjana.“;

Selgitus: Ettepaneku kohaselt täpsustatakse järelevalvealuse isiku mõistet. Erinevalt eelnõu esialgsest versioonist loobutakse materiaal- ja menetlusõiguslike subjektide liitmisest ning lähtutakse kehtiva õiguse põhimõttest, mille järgi saab järelevalvealune isik olla ainult see ettevõtja või ettevõtjate ühendus, keda on menetlusse kaasatud. See tähendab, et need isikud, kes Konkurentsiameti hinnangul moodustavad ettevõtja ja keda amet peab põhjendatuks menetlusse kaasata, peab menetlusse kaasama kui järelevalvealused isikud. Isikud, keda Konkurentsiamet ei ole järelevalvealuse isikuna menetlusse kaasanud, ei saa olla menetluse lõppedes konkurentsijärelevalvemeetme ja väärteotrahvi adressaadid. Ehk kokkuvõtvalt kehtib reegel, et konkurentsijärelevalvemeetme saab määrata vaid sellele isikule, kes on konkurentsijärelevalvemenetluses järelevalvealuse isikuna ka osalenud.

8. Asendada eelnõu § 1 punktis 26 sisalduva KonkSi lisatavates §-des §78²³, §78²⁵, §78²⁶, §78²⁹, §78³⁰, §78³¹, §78³³, §78³⁵, §78³⁶ läbivalt sõnad „ettevõtja või ettevõtjate ühendus“, „ettevõtjat või ettevõtjate ühendust moodustav isik“ ja „ettevõtjat või ettevõtjate ühendust moodustav järelevalvealune isik“ mõistega “järelevalvealune isik“ või „isik“ vastavas käändes;

Selgitus: Erinevalt eelnõu esialgsest versioonist loobutakse materiaal- ja menetlusõiguslike subjektide liitmisest ning lähtutakse kehtiva õiguse põhimõttest, mille järgi saab järelevalvealune isik olla ainult see ettevõtja või ettevõtjate ühendus, keda on menetlusse kaasatud (vt muudatusettepanek nr 7).

9. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78¹⁷ lõike 7 punkti 2 sõnastuse järgmiselt:
- „2) saada ja anda teavet endale arusaadavas keeles menetluse esemeks oleva keelatud teo kohta;“;

Selgitus: Ettepaneku kohaselt täpsustatakse sätte sõnastust, sisu ei muutu.

10. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78¹⁷ lõige 11 ja sõnastada see järgmiselt:

„(11) Kui konkurentsijärelevalvemenetluse käigus selgub, et isik on järelevalvealuse isikuna kaasatud ekslikult, arvatakse see isik järelevalvealuste isikute ringist välja. Konkurentsiamet teavitab isikut sellest viivitamata.“;

Selgitus: Antud sätte sõnastuse täpsustamine on seotud muudatusettepanekuga nr 8, mille kohaselt loobutakse materiaal- ja menetlusõiguslike subjektide liitmisest ning lähtutakse kehtiva õiguse põhimõttest, mille järgi saab järelevalvealune isik olla ainult see ettevõtja või ettevõtjate ühendus, keda on menetlusse kaasatud.

11. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78¹⁹ lõiked 1 ja 2 ja sätestada need järgmiselt:

„(1) Kui menetlusosaline või muu uurimismeetmele allutatud isik on juriidiline isik, osaleb ta konkurentsijärelevalvemenetluses oma seadusliku esindaja kaudu, kellel on kõik esindatava menetlusõigused ja -kohustused.

(2) Menetlusosaline ja muu uurimismeetmele allutatud isik võivad konkurentsijärelevalvemenetluses kasutada esindaja abi muu hulgas uurimismeetme kohaldamisel. Kui Konkurentsiamet nõuab isikult teavet suuliselt küsitluse teel, võib isiku esindaja viibida küsitlemise juures ja anda esindatavale nõu, kuid ta ei tohi anda teavet esindatava nimel.“.

Selgitus: Muudatustega täpsustatakse sätete sõnastust, sisu ei muutu.

12. Täiendada eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78²¹ teksti uue lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Konkurentsijärelevalvemenetlusega seotud mitteavalikele andmetele mistahes alusel juurdepääsu saanud menetlusväline isik võib konkurentsijärelevalvemenetluse andmeid avaldada üksnes Konkurentsiameti eelneval loal ja ameti määratud ulatuses.“.

Selgitus: Muudatuse vajadus on tingitud sellest, et ka menetlusvälised isikud võivad teatud olukordades saada juurdepääsu konkurentsijärelevalvemenetlusega seotud andmetele (nt veebimajutuse pakkuja, kellele Konkurentsiamet esitab päringu kohtuloas esitatud järelevalvealuse isiku kohta käiva teave välja andmiseks). Sellisteks puhkudeks on oluline ette näha, et ka menetlusvälised isikud oleksid kohustatud hoidma menetlusega seotud teavet saladuses, v.a. kui Konkurentsiamet lubab teabe avaldada. Sarnane regulatsioon on KrMS § 214, mis sätestab, et kohtueelse menetluse andmeid võib avaldada üksnes prokuratuuri loal ja tema määratud ulatuses ning seaduses sätestatud tingimustel.

13. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78²² lõige 4 ja sõnastada see järgmiselt:

„(4) Uurimismeetme kohaldamise aja, koha, selles osalenud Konkurentsiameti ametnike ja muude kohal viibinud isikute andmed ning uurimismeetme kohaldamise käigu ja selle vahetud tulemused talletab Konkurentsiamet. Talletusena võib lisaks kirjalikele dokumentidele kasutada ka pildi-, heli- ja videosalvestisi. Uurimismeetmele allutatud isikul võimaldatakse talletusega tutvuda ning teha uurimismeetme kohaldamise tingimuste, käigu ja tulemuste kohta avaldusi, mille Konkurentsiamet talletab.“;

Selgitus: Muudatusega täpsustatakse, et uurimismeetme kohaldamise käigu talletusena on lubatud vajadusel ka pilt, heli ja videosalvestis, kuid see ei välista paber- või elektroonilise dokumendi talletusena kasutamist.

14. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78²³ lõige 7 ja sõnastada see järgmiselt:

„(7) Konkurentsiamet kaasab läbiotsimisse kohaliku omavalitsuse esindaja, kui läbiotsimisele allutatud isik ei ole kohal ja tema kohale kutsumine käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 5 sätestatu kohaselt ei ole võimalik või tulemuslik. Käesolevat lõiget ei kohaldata lõikes 2 sätestatud advokaadibüroo läbiotsimisele.“;

Selgitus: Muudatuse vajadus on tingitud Eesti Advokatuurilt saadud tagasisidest, milles paluti õigusselguse ning mitmeti mõistetavuse vältimiseks täpsustada, et eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78²³ lõige 7 ei kohaldu advokaadibüroo läbiotsimisele, st erinevalt muude ruumide läbiotsimisest, mille puhul on võimalik läbiotsimisele allutatud isik puudumise korral kaasata läbiotsimisse kohaliku omavalitsuse esindaja, on advokaadibüroo läbiotsimise puhul advokatuuri esindaja kohal viibimine alati kohustuslik.

15. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78²⁵:

15.1. lõiget 2 ning sõnastada see järgmiselt:

„(2) Konkurentsiamet märgib teabenõudes nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, täpsustab, milliste asjaolude ja faktide kohta teavet nõutakse, ning määrab kindlaks teabe esitamise tähtaja. Teabenõudes tuleb märkida, millistel tingimustel on teabenõude adressaadil õigus teabenõude täitmisest keelduda ja millised on sanktsioonid ebaõige või eksitava teabe esitamise eest. Teabenõue peab olema proportsionaalne ega tohi rikkuda posti, telefoni või muul üldkasutataval teel edastatavate sõnumite saladust.“;

15.2. lõiget 7 ning sõnastada see järgmiselt:

„(7) Kui järelevalvealune isik ei allu teabenõude korraldusele, sealhulgas mõjuva põhjuseta ei ilmu kutse peale, võib Konkurentsiamet talle kohaldada sunniraha käesoleva seaduse §-s 53²⁷ sätestatud korras ja määras.“.

Selgitus: Muudatustega täpsustatakse sätete sõnastust, sisu ei muutu.

16. Jätta välja eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava §-st 78²⁹ lõige 3.

Selgitus: Muudatus on seotud muudatuseettepanekuga nr 8, mille kohaselt loobutakse eelnõus materiaal- ja menetlusõiguslike subjektide liitmisest ning lähtutakse kehtiva õiguse põhimõttest, mille järgi saab järelevalvealune isik olla ainult see ettevõtja või ettevõtjate ühendus, keda on menetlusse kaasatud.

17. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatavat § 78³⁰ järgmiselt:

16.1. lõige 1 muuta ja sõnastada järgmiselt:

„(1) Järelevalvealune isik võib Konkurentsiameti heakskiidul võtta kohustuse Konkurentsiameti väljendatud konkurentsiprobleemide lahendamiseks. Konkurentsiameti poolt tehtud kohustuse võtmise heakskiitmise otsuslõpetab konkurentsijärelevalvemenetluse.“;

16.2. täiendada paragrahvi uue lõikega 7 ja sõnastada see järgmiselt:

„(7) Sama süüteotunnustele vastava keelatud teo väärteomenetluses käsitletakse Konkurentsiameti poolt heakskiidetud kohustuse võtmist käsitletakse karistust kergendava asjaoluna, välja arvatud kui kohustuse võtnud isik jättis võetud kohustuse kas osaliselt või täielikult täitmata.“;

Selgitus:

18.1.: Muudatuse vajadus on tingitud Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, milles paluti õigusselguse huvides täpsustada, mis haldustegevuse liigiga on kohustuse võtmise heakskiitmise puhul tegemist ning kas sellist heakskiitmist vormistatakse koos konkurentsijärelevamenetluse lõpetamisega.

18.2.: Muudatuse vajadus on tingitud Eesti Advokatuuri konkurentsioiguse komisjonilt saadud tagasisidest, milles märgiti, et ettevõtja poolt kohustuse võtmise heakskiitmine peab eelnõus olema sätestatud kui kohustuslik väärteomenetluse lõpetamise alus või kui siiski säilitatakse võimalus kohustuse võtmise järgselt väärteomenetlust läbi viia (ja ettevõtjale rahatrahvi kohaldada) peaks kohustuse võtmine olema vähemalt sätestatud kergendava asjaoluna – st tegemist peab olema trahvisumma vähendamise kohustusliku alusega. Eelnõu algataja ei toeta kohustuse võtmise heakskiitmise sätestamist kohustusliku väärteomenetluse lõpetamise alusena, kuid peame võimalikuks selle sätestamist karistust kergendava asjaoluna.

18. Muuta eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatavat § 78³¹ lõiked 1 ja 10 ja sõnastada need järgmiselt:

„(1) Konkurentsijärelevamenetluses, mille esemeks on käesoleva seaduse §-s 4 või Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artiklis 101 sätestatud keelatud tegu, võib Konkurentsiamet järelevaalkoostöö isikuga konkurentsijärelevameetmetes kokku leppida. Kestva keelatud teo puhul on konkurentsijärelevamenetluse kokkuleppega lõpetamise tingimuseks sellise keelatud teo toimepanemise lõpetamine.

(10) Käesoleva paragrahvi lõike 6 punkti 5 alusel antud kinnitus loobuda õigusest konkurentsijärelevameetmed vaidlustada võtab isikult õiguse konkurentsijärelevameetmeid loobumise ulatuses vaidlustada, sealhulgas esitada vaiet Konkurentsiameti otsuse peale. Kinnitus ei too kaasa vaidlustamisõigusest loobumist ulatuses, milles kohaldatud meetmed ei vasta Konkurentsiametiga kokkulepitule.“.

Selgitus: § 78³¹ lõike 1 muudatusega täpsustatakse konkurentsijärelevamenetluse kokkuleppega lõpetamise oluline tingimus – selleks on keelatud teo lõpetamine. Täpsustus on eriti tähtis kestvate rikkumiste puhul tuleb tagada, et Konkurentsiametiga ettevõtja või ettevõtjate ühendus on enne Konkurentsiametiga kokkuleppe läbirääkimisi alustamist kestva teo toimepanemise lõpetanud.

§ 78³¹ lõike 10 muudatuse vajadus on tingitud Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, milles paluti täpsustada, milline on konkurentsijärelevamenetluse kokkuleppega lõpetamise haldustegevuse liik ning kas ja kuidas on selline otsus vaidlustatav. Muudatusega täpsustatakse, et konkurentsijärelevamenetluse kokkuleppega lõpetamise vormistab Konkurentsiamet haldusaktina (otsusena), ja et kokkuleppega nõustunud isikul ei ole õigust esitada vaiet Konkurentsiameti otsuse peale vaiet.

19. Asendada eelnõu § 1 punktis 46 sisalduva KonkSi lisatava § 78³² tekst uue tekstiga järgmises sõnastuses:

„§ 53²⁴. Lepitusraha

(1) Lepitusraha on Konkurentsiameti ja järelevaalkoostöö isiku vahel käesoleva seaduse paragrahvis 53²³ kohases kokkuleppes fikseeritud rahasumma, mille järelevaalkoostöö isik peab tasuma riigi tuludesse eesmärgiga lõpetada keelatud teo suhtes toimetatavad menetlused.

- (2) Lepitusraha suuruse arvutatakse kooskõlas käesoleva seaduse §-ga 73¹⁶ leppides kokku võimalikust väärteomenetluses taotletavast rahatrahvist väiksemas summas.
- (3) Lepitusraha tasumise tähtaja määravad Konkurentsiamet ja järelevalvealune isik kindlaks kokkuleppega, kuid see ei või olla pikem kui kuus kuud.
- (4) Lepitusraha täielikul tasumisel vormistab Konkurentsiamet § 53²³ ja käesoleva paragrahvi kohased kokkulepped otsusena, millega lõpetab keelatud teo suhtes toimetatava menetluse.
- (5) Kui järelevalvealune isik kokkulepitud tähtaja jooksul lepitusraha täielikult ei tasu, jätkab Konkurentsiamet keelatud teo suhtes poolelioleva menetluse toimetamise või alustab keelatud teo suhtes uue menetluse.

Selgitus: Muudatusega pakutakse eelnõus algselt kavandatud mõiste „paranduslik makse“ asemel mõiste „lepitusraha“ kasutamist, mis annab selgemalt edasi antud regulatsiooni mõtet, milleks on järelevalvealuse isiku ja Konkurentsiameti vaheline kokkulepe, et keelatud teo toimepanemise suhtes väärteomenetlust ei toimetata ja alustatud konkurentsijärelevalvemenetlus ja/või väärteomenetlus lõpetatakse, kui järelevalvealune isik täidab endale võetud kohustuse tasuda kokku lepitud summas lepitusraha riigi tuludesse. Muudatusega täpsustatakse regulatsiooni eesmärk ja lepitusraha summa arvutamise loogika. Analoogiline süüteo menetlus ja –karistuse vältimise kokkulepe on sätestatud ka näiteks kriminaalmenetluse seadustikus §-s 202 lg 2 p 2. Vältides kokkuleppe võimaluse kuritarvitamist ja menetluste venitamist sätestatakse lepitusraha tasumiseks senisest lühem maksimaalne tähtaeg. Erinevalt eelnõu esialgsest lõikest 5, mille järgi võis Konkurentsiamet lepitusraha mittetasumise korral juba lõpetatud menetluse uuendada, pakutakse muuta regulatsiooni nii, et enne kui lepitusraha on riigieelarvesse täielikult tasutud, ei lõpeta amet menetlust ning seda saab raha mittelaekumise korral samast kohast jätkata või, kui seda ei ole enne kokkuleppe sõlmimist tehtud, ka alustada keelatud teo suhtes väärteomenetlust. Samuti täpsustatakse, tulenevalt Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, lepitusraha määramise haldustegevuse liik.

20. Muuta eelnõu struktuuri, tehes §-s 1³ järgmised muudatused:

20.1. jätta välja punkt 11, muutes vastavalt järgnevat sätete numeratsiooni;

20.2. viia eelnõu § 1 punktis 11 sisalduva KonkSi täienduse §-ga 56¹ üle 7². peatüki lõppu uue §-na 53³³ ja sõnastada see järgmiselt:

„§ 53³³. Isikuandmete töötlemine konkurentsijärelevalvemenetluses

- (1) Konkurentsiametil on õigus töödelda isikuandmeid, sealhulgas eriliiki isikuandmeid, käesolevas peatükis sätestatud ülesannete täitmiseks.
- (2) Konkurentsiametil on õigus edastada isikuandmeid, välja arvatud eriliiki isikuandmeid, teisele haldusorganile ja käesoleva seaduse § 78²² lõike 6 alusel uurimismeetme kohaldamisse kaasatud spetsialistile ning politseile, kui isikuandmed on neile vajalikud nende ülesande täitmiseks konkurentsijärelevalvemenetluses.
- (3) Konkurentsiamet võib piirata andmesubjekti õigusi, kui Konkurentsiamet on lõpetanud konkurentsijärelevalvemenetluse käesoleva seaduse § 78¹⁴ lõike 2 punkti 1 alusel ja andmesubjekti õiguste piiramata jätmise ohustaks tõendite kogumist.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel võib piirata järgmisi andmesubjekti õigusi:
 - 1) õigust saada teada tema isikuandmete töötlemisest, sealhulgas sellest, milliseid isikuandmeid töödeldakse, samuti töötlemise viisi, meetodit, eesmärki, õiguslikku alust, ulatust või põhjust;
 - 2) õigust nõuda tema isikuandmete töötlemise piiramist;
 - 3) õigust esitada vastuväiteid tema isikuandmete töötlemise kohta;
 - 4) õigust saada teada tema isikuandmetega seotud rikkumisest.“;

Selgitus: Tegemist on tehnilise muudatusega, millega liigutakse eelnõu § 1 punktis 11 sisalduva KonkSi täienduse 8. peatükist eelnõuga loodava 7². peatüki lõppu. Kuna säte reguleerib isikuandmete töötlemist konkurentsijärelevamenetluses, siis on loogiline, et see paikneb seaduses konkurentsijärelevamenetluse regulatsiooni sisalduvas peatükis.

21. Muuta eelnõu § 1 punktis 9 sisalduv KonkSile lisatav § 55² ja sõnastada see järgmiselt:

„§ 55². Konkurentsiameti aruandekohustus

Konkurentsiamet esitab valdkonna eest vastutavale ministrile iga aasta 1. aprilliks eelmise kalendriaasta kohta Konkurentsiameti konkurentsiteenistuse tegevuse koondaruande, mis sisaldab ülevaadet Konkurentsiametile kui konkurentsiasutusele käesoleva seadusega pandud ülesannete täitmise kohta, teavet Konkurentsiameti konkurentsiteenistuse teenistujate tööle võtmise ja töölt vabastamise, teenistujate arvu ja eelarvevahendite suuruse kohta ning selle kohta, kuidas teenistujate arv ja eelarvevahendite suurus on eelmiste aastatega võrreldes muutunud. Koondaruanne avalikustatakse Konkurentsiameti veebilehel.“

Selgitus: Muudatustega täpsustatakse säte sõnastus: sõnad „ametnik“ ja „inimene“ asendatakse tekstis sõnaga „teenistuja“, et oleks üheselt selge, et silmas on peetud Konkurentsiameti teenistujaid, st nii ametnikke kui töölepingu alusel tegutsevaid.

22. Muuta eelnõu § 1 punktis 9 sisalduva KonkSi lisatava § 55³ ja sõnastada see järgmiselt:

„§ 55³. Konkurentsiameti konkurentsiteenistuse ametniku tegevuspiirang

(1) Konkurentsiameti konkurentsiteenistusest vabastatud isik ei või mõistliku aja jooksul vabastamise päevast arvates mistahes alusel tegeleda menetlusega, millega ta oli oma teenistuse ajal teenistusülesannete täitmisest tulenevalt seotud.

(2) Konkurentsiteenistusest vabastatud isiku taotlusel tuvastab Konkurentsiamet, kas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mõistlik aeg on möödunud. See tuvastus on isikule siduv. Mõistliku aja hindamisel võtab Konkurentsiamet muu hulgas arvesse isiku seotust menetlusega ning menetluse käiku pärast isiku konkurentsiteenistusest vabastamist.”;

Selgitus: Muudatustega täpsustatakse sätte sõnastus: sõna „ametnik“ asendatakse sõnaga „isik“, sest teenistusest vabastatud isiku puhul ei ole enam tegemist ametnikuga; samuti täpsustatakse lõikes 1, et Konkurentsiameti konkurentsiteenistusest vabastatud isik ei või mõistliku aja jooksul vabastamise päevast arvates tegeleda mistahes alusel menetlusega, millega ta oli oma teenistuse ajal teenistusülesannete täitmisest tulenevalt seotud – konkreetne lepinguliik ei ole siinkohal tähtis. Selle sätte eesmärk on vältida Konkurentsiameti teenistuses oldud ajal menetluse käigus saadud teabe kasutamist endise ametniku uuel töökohal.

23. Muuta eelnõu § 1 punkti 14 tekst ja sõnastada see järgmiselt:

„paragrahv 61¹ tunnistatakse kehtetuks;“;

Selgitus: Muudatuse vajadus on tingitud Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, milles paluti mitte tunnistada KonkS § 59 kehtetuks, kuna see säte on ametile jätkuvalt vajalik, nõudmaks materjale riikliku järelevalve menetluses, samuti turuanalüüside läbiviimisel.

24. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 14, muutes järgnevate sätete numeratsiooni vastavalt, järgmises sõnastuses:

„12) paragrahvi 63¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Haldusmenetluse algatamiseks või haldusmenetluse käigus Konkurentsiametile esitatav taotlus peab olema kirjalik ja selles märgitakse haldusmenetluse seaduse § 14 lõikes 3 nimetatud andmed.“;

Selgitus: Muudatus on seotud muudatusettepanekuga nr 6. Kuna muudatusettepanekute kohaselt hakkaks konkurentsijärelevamenetlust puudutav 7². peatükk ja taotlust reguleeriv säte § 78¹⁵ seaduses paiknema paragrahvist 63¹ eespool, siis on mõistlik ka taotluse definitsioon ümber tõsta.

25. Muuta eelnõu § 1 punkti 18 tekst ja sõnastada see järgmiselt:

„paragrahvi 63³ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Konkurentsiamet võib menetluse peatada, kui asja lahendamisel olulist tähtsust omav ja selle asjaga seotud haldus-, halduskohtu-, tsiviil-, väärteo- või kriminaalmenetlus on pooleli.“;

Selgitus: Muudatuse vajadus on tingitud Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, milles märgiti, et Konkurentsiametile jääb arusaamatuks, miks on KonkS § 63³ lg eelnõus kavandatud selliselt, et Konkurentsiametil on edaspidi õigus menetlus peatada vaid konkurentsijärelevamenetluse puhul. Konkurentsiamet teostab ka edaspidi riiklikku järelevaiget koondumiste üle ning menetluste peatamine võib olla vajalik ka viimati nimetatud menetlustes.

26. Teha eelnõu §-s 1 järgmised muudatused:

26.1. Muuta eelnõu § 1 punkti 23 tekst ja sõnastada see järgmiselt:

„paragrahvi 73⁵ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ettevõtja või ettevõtjate ühenduse poolt käesoleva seaduse §-s 16 sätestatud turgu valitseva seisundi kuritarvitamise keelu või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 102 rikkumise eest

– karistatakse rahatrahviga kuni kümme protsenti ettevõtja või ettevõtjate ühenduse üleilmsest kogukäibest.“;

26.1. Täiendada eelnõu § 1 uue punktiga 24 , muutes järgnevate sätete numeratsiooni vastavalt, järgmises sõnastuses:

„**24)** paragrahvi 73⁵ lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;“;

Selgitus: Muudatuste eesmärk on täpsustada, et eelnõuga sõnastatakse uuesti ainult paragrahvi 73⁵ lõike 1, sama paragrahvi lõike 2 tuleb tunnistada kehtetuks, sest see ei ole peale lõike 1 muudatuse jõustumist enam vajalik (säte sisaldab juriidilise isiku vastutust ja praegu kehtivat trahvimäära). Sisulise muudatusena täiendatakse lõiget 1 sõnadega „või ettevõtjate ühenduse poolt“, viies sätte rohkem kooskõlla direktiivi nõuetega.

27. Muuta eelnõu § 1 punktis 26 sisalduva KonkSi lisatava § 73¹³ lõike 1 tekst ja sõnastada see järgmiselt:

„(1) Ettevõtja või ettevõtjate ühenduse poolt käesoleva seaduse §-s 4 sätestatud konkurentsi kahjustava kokkuleppe, kooskõlastatud tegevuse ja ettevõtjate ühenduse otsuse keelu või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni kümme protsenti ettevõtja või ettevõtjate ühenduse üleilmsest kogukäibest.“;

Selgitus: Muudatusega täiendatakse lõike 1 sõnaga „või ettevõtjate ühenduse poolt“, viies sätte rohkem kooskõlla direktiivi nõuetega. Paragrahvi viide parandatakse lähtuvalt normitehnika reeglitest.

28. Muuta eelnõu § 1 punktis 26 sisalduva KonkSi lisatava § 73¹⁷ lõiked 1 ja 2 ning sõnastada need järgmiselt:

„(1) Kui ettevõtjate ühenduseks olevale juriidilisele isikule kohaldatakse konkurentsialase väärteto eest rahatrahvi tema liikmeks olevate ettevõtjate käibe alusel, peab juriidiline isik rahatrahvi tasumiseks nõudma rahalist panust oma liikmetelt, kui ta ise on maksejõuetu. Sellisel juhul vastutavad liikmed ühenduse rahatrahvi tasumise eest proportsionaalselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juriidiline isik ei saa nõuda rahatrahvi tasumist nendelt liikmetelt, keda sama väärteto toimepanemise eest on juba karistatud või kes tõendavad, et nad ei kohaldanud ettevõtjate ühenduse otsust, ei teadnud sellest või on enne konkurentsijärelevamenetluse algust end sellest aktiivselt eemaldanud.“;

Selgitus: Muudatustega soovitakse täpsustada, osaliselt tulenevalt Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, mismoodi jaguneb liikmeskonnaga juriidilise isiku liikmete vastutus sellise juriidilise isiku rahatrahvi tasumise eest (§ 73¹⁷ lõige 1). Vastutust täpsustatakse vastavalt direktiivi artiklile 14 (3), mille kohaselt kui ettevõtjate ühendusele määratakse rahatrahv selle liikmete käibe alusel ja ühendus on maksejõuetu, on ühendus kohustatud nõudma rahatrahvisumma tasumiseks osamakse ühenduse liikmetelt. Samuti täpsustatakse § 73¹⁷ lõiget 2, mis reguleerib ettevõtjate ühenduse ja selle liikmete sisesuhet – võimalikke vaidlusi ühenduse ja liikmete vahel lahendatakse tsiviilkorras ja Konkurentsiamet ei ole selle vaidluse osapool.

29. Teha eelnõu §-s 1 järgmised muudatused:

29.1. Muuta eelnõu punktis 26 sisalduva KonkSi lisatava § 73¹⁸ lõige 4 ja sõnastada see järgmiselt:

„(4) Käesoleva seaduse §-des 73⁵, 73⁷, 73⁸, 73¹⁰, 73¹³ ja 73¹⁴ sätestatud väärtegused arutab maakohus.“

29.2. Muuta eelnõu punktis sisalduva KonkSi lisatava § 73¹⁸ lõike 5 punkti 1 ja sõnastada see järgmiselt:

„1) konkurentsijärelevamenetlus lõpetati käesoleva seaduse §-s 78³¹ sätestatud kokkuleppega, milles järelevaalu isikuga lepiti kokku lepitusraha tasumises;“;

29.3. Muuta eelnõu punktis 26 sisalduva KonkSi lisatava § 73¹⁸ lõiked 6 ja 8 ja sõnastada need järgmiselt:

„(6) Väärteomenetluse võib käesolevas seaduses sätestatud väärteto suhtes olenemata konkurentsijärelevamenetluse alustamisest, tulemustest või väärteotunnuste esinemisest jätta alustamata ja konkurentsiamet võib alustatud väärteomenetluse lõpetada lisaks väärteomenetluse seadustikus toodud alustele, kui

1) Konkurentsiameti hinnangul ei ole väärteomenetluse toimetamine konkurentsiniormide täitmise tagamise seisukohalt prioriteetne;

2) konkurentsijärelevamenetluses kiidetakse heaks ettevõtja poolt kohustuste võtmine käesoleva seaduse § 78³⁰ lõike 4 kohaselt.

(8) Käesolevas seaduse paragrahvides 73⁵, 73⁷, 73⁸, 73¹⁰, 73¹³ ja 73¹⁴ sätestatud väärtegade tõendamisel on Konkurentsiametil lubatud kasutada ka konkurentsijärelevamenetluses seaduslikult kogutud tõendeid, mille kohus loeb väärteomenetluses lubatavaks.

Konkurentsijärelevamenetluses kogutud tõendeid ei tohi tunnistada väärteomenetluses lubamatuks üksnes põhjusel, et neid ei kogutud väärteomenetluse toiminguga. Teise liikmesriigi konkurentsiasutuse kogutud tõendid on väärteomenetluses lubatavad, kui neid kogudes ei ole rikutud Eesti konkurentsijärelevamenetluse põhimõtteid. Füüsilise isiku väärteoasjas ei ole lubatud tema süü tõendamisel kasutada teavet, mille see füüsiline isik oli sunnitud avaldama vastusena teabenõudele.“;

Selgitus:

29.1. – Muudatusega jäetakse väärtegude nimekirjast välja KonkS § 73⁶, mis sisaldab vastutust koondumise jõustamise eest koondumiseks loa puudumisel ja konkurentsi kahjustava koondumise eest. Kuna koondumiste kontroll ja sellega seotud rikkumised ei ole olnud eelnõu osana kavandatud, siis ei tõuse ka antud koosseisu trahvimäär, samuti ei loobuta selle puhul füüsilise isiku vastutusest. Seetõttu ei ole praegu põhjust delegeerida antud koosseisu eest trahvimise õigus kohtule, trahvi saab määrata Konkurentsiamet kohtuvälise menetlejana.

29.2 – Muudatus on seotud muudatusettepanekuga nr 19, millega asendatakse eelnõus mõiste „paranduslik makse“ mõistega „lepitusraha“.

29.3. – eelnõu punktis 26 sisalduva KonkSi lisatava § 73¹⁸ lõike 6 muudatuse eesmärgiks on täpsustada, et väärteomenetluse alustamine ei ole väärteotunnuste ilmnemisel alati kohustuslik. Lõikesse 8 lisatakse lause „Konkurentsijärelevamenetluses kogutud tõendeid ei tohi tunnistada väärteomenetluses lubamatuks üksnes põhjusel, et neid ei kogutud väärteomenetluse toiminguga“ – selle eesmärk on täpsustada tõendite lubatavuse hindamise protsessi nende ülekandmisel ühest menetlusest teise ja vältida tõlgendust, mis võiks tuleneda üldisest arusaamisest, et väärteotunnuste ilmnemisel on väärteomenetluse alustamine ja edaspidiselt tõendite kogumine kohustuslik läbi viia väärteomenetluses. Kohtul on loomulikult väärteomenetluses jätkuvalt voli hinnata, kas tõend mingil sisulisel põhjusel tuleks väärteomenetlusest kõrvale jätta, ent tõendi välja jätmise õiguslikuks aluseks ei saa olla pelgalt seik, et tõend koguti konkurentsijärelevamenetluse või muu haldusmenetluse toiminguga.

30. Asendada eelnõu § 1 punktis 26 sisalduva KonkSi lisatavates §-des 73¹⁹, 73²⁰, 78²¹, 78³¹ ja eelnõu § 1 punktides 28, 31, 32, 35, 36 ja 38 läbivalt sõnad „kartell“ ja „salajane kartell“ tekstiosaga „käesoleva seaduse §-s 4 või Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artiklis 1 sätestatud keelatud tegu“, „Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artiklis 1 sätestatud keelatud tegu“, „keelatud tegu“ või „sama keelatud tegu“ vastavas käändes;

Selgitus: Muudatusega jäetakse eelnõust välja defineerimata mõisted, mis võisid põhjustada seaduse rakendamisel vaidlusi ja segadust. Mõistete „kartell“ ja „salajane kartell“ tekstiosaga „käesoleva seaduse §-s 4 või Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artiklis 1 sätestatud keelatud tegu“ asendamise tulemusena hakatakse leebusmeedet kohaldama seni kavandatud laiemalt – st mitte ainult kartellidele (ehk teatud tüüpi konkurentsi kahjustavatele horisontaalsetele kokkulepetele), vaid kõigile konkurentsi kahjustavatele horisontaalsetele ja ka vertikaalsetele kokkulepetele. Kuna selliste kokkulepete kohta välistest allikatest teabe saamine on väga keeruline, aitab leebuse kohaldamise laiem võimalus potentsiaalselt kaasa selliste konkurentsi kahjustavate kokkulepete paremale avastamisele, pakkudes kokkuleppeosalistele stiimulit ebaseaduslik tegevus lõpetada ja konkurentsiametit sellistest kokkulepetest teavitada.

31. Muuta eelnõu § 1 punktis 26 sisalduva KonkSi lisatav § 73²⁰ tekst ja sõnastada see järgmiselt:

„Käesoleva seaduse § 73¹⁹ lõigetes 1 ja 2 sätestatud leebuse kohaldamise või kohaldamata jätmise kohta koostab Konkurentsiamet otsuse ja edastab selle viivitamatult leebusetaotlejale.“;

Selgitus: Muudatuse vajadus on tingitud Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, milles paluti täpsustada, millise haldustegevuse liigiga on leebuse kohaldamise või mittekohaldamise puhul tegemist. Muudatusega soovitakse samuti täpsustada, et leebuse kohaldamise või mittekohaldamise puhul on tegemist eraldi haldusmenetlusega, mis ei ole osa konkurentsijärelevalve- ega väärteomenetlusest.

32. Muuta eelnõu § 1 punkti 38 tekst ja sõnastada see järgmiselt:

„paragrahvi 78¹ lõike 5 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„4) leebusetaotleja teeb viivitamata oma kulul täielikku, pidevat ja heauskset koostööd Konkurentsiametiga käesoleva seaduse §-s 4 või Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artiklis 101 sätestatud keelatud teo suhtes toimetatava menetluse lõpuni, sealhulgas on Konkurentsiametile kättesaadav, et vastata igale teabenõudele, mis võib nimetatud keelatud teo asjaolude tuvastamisele kaasa aidata, ning võimaldab Konkurentsiametil küsitleda temaga seotud füüsilisi isikuid ja teeb mõistlikke jõupingutusi, et võimaldada küsitleda temaga varem seotud olnud füüsilisi isikuid;“;

Selgitus: Muudatuse vajadus on tingitud Konkurentsiametilt saadud tagasisidest, milles märgiti, et kui leebuse kohaldamise kohustuslik tingimus on, et leebusetaotleja teeb koostööd konkurentsijärelevalvemenetluse lõpuni (nagu praegu eelnõu järgi on), siis ei saa eeldada menetluste täielikku lahusust. Selle tõlgenduse põhjal ei oleks võimalik leebust taotleda isikul, kelle suhtes on alustatud väärteomenetlus ilma eelneva konkurentsijärelevalvemenetlusest. Muudatuse tulemusena on selge, et leebusetaotleja on kohustatud tegema Konkurentsiametiga täielikku, pidevat ja heauskset koostööd mistahes tema poolt toimepandud keelatud teo suhtes toimetatava menetluse lõpuni (olgu selleks, kas konkurentsijärelevalve- või väärteomenetlus või mõlemad).

33. Muuta eelnõu § 1 punkti 29 ja sõnastada see järgmiselt:

29) paragrahvi 78¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) __Leebusetaotleja peab leebuse kohaldamise taotluse esitama eesti keeles või koos tõlkega eesti keelde. Konkurentsiameti nõusolekul võib taotluse esitada muus keeles.“;

Selgitus: Muudatusega jäetakse eelnõu § 1 punktist 29 välja esialgu kavandatud lõike 1¹, mille kohaselt „ettevõtjat või ettevõtjate ühendust moodustava isiku esitatud leebuse kohaldamise taotlus loetakse esitatuks ettevõtja või ettevõtjate ühenduse poolt“. Muudatus on seotud muudatusettepanekuga nr 8, mille tulemusena kaob ka vajadus täpsustada, kelle nimel loetakse leebuse kohaldamise taotlus esitatuks.

34. Parandada eelnõu §-s 1 läbivalt viited seaduse paragrahvidele (tehnilised muudatused):

34.1. §-s 78⁴⁶ asendada viide §-le 78⁴⁵ ja § 78⁴⁶ lõikele 1 viitega §-le 78¹⁶ ja § 78¹⁷ lõikele 1;

34.2. § 78⁴⁸ lõikes 2 asendada viide § 78⁴⁶ lõikele 2 viitega § 78¹⁷ lõikele 2;

34.3. parandada eelnõu §-s 1 läbivalt viited seaduse paragrahvidele vastavalt käesolevatele muudatusettepanekutele.

35. Muuta eelnõu § 6 ja sõnastada see järgmiselt:

„§ 6. Karistusseadustiku muutmine

Karusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Muudes seadustes ette nähtud väärtegu eest karistamiseks võib nendes seaduses sätestada käesoleva seadustiku üldosast erisusi, kui seda nõuab reguleeritava valdkonna eripära.“.

2) paragrahvi 14 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Juriidilise isiku vastutuselevõtmine ei eelda ega välista süüte toime pannud füüsilise isiku vastutuselevõtmist, kui seaduses on ette nähtud ka füüsilise isiku vastutus.“;

3) paragrahvi 47 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 50 lõike 1 preambul muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „Mootor-, õhu- või veesõiduki, samuti trammi või raudteeveeremi ohutu liiklemise või käituseeskirjade rikkumisega seotud süüte eest võib lisakaristusena kohaldada sõiduki juhtimise õiguse äravõtmist.“;

5) paragrahvi 81 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) Väärtegu on aegunud, kui selle lõpuleviimisest kuni selle kohta tehtud otsuse jõustumiseni on möödunud kaks aastat.“;

5) paragrahv 400 tunnistatakse kehtetuks.“;

Selgitus: Muudatusega viiakse sisse Riigikogu õiguskomisjonilt saadud ettepanekud. Euroopa Liidu õigusloome on laienenud järjest enam ka karistusõiguse sfääri ning lisaks spetsiifilistele karistusmääradele nõuab Euroopa Liit kohati ka valdkonnaspetsiifilisi erisusi muudest üldosa institutidest. Nii näiteks on konkurentsiväärtegu puhul nõutav kehtestada emettevõtte vastutus tütarettevõtja poolse rikkumise eest ning võimalus võtta konkurentsirikkumise eest vastutusele ka kohaliku omavalitsuse üksust või avalik-õiguslikku juriidilist isikut, kui nad tegutsevad ettevõtjana kaubaturul. Juba varasemalt on suuresti just EL õiguse ülevõtmise tarbeks sätestatud võimalus KarSi üldosast kõrvale kalduda konkreetsete väärtegu eest rahaträhvimäärade ja aegumistähtaegade sätestamisel. Muudatusettepanekuga avatakse tee haruväärteokaristusõiguse valdkonnaspetsiifiliseks arenguks: KarS § 1 lg 1 lisatav lause annab seadusandjale võimaluse valdkonna spetsiifikat arvesse võttes vajadusel kehtestada eriseadustes lisaks väärteokoosseisudele ka erisusi KarSi üldosa regulatsioonist. Hälbimine üldosast saab olema lubatud vaid eriseadustes sätestatud väärtegu puhul ning olukorras, kus erisuse tingib valdkonna spetsiifiline vajadus, eelkõige EL õigusest tulenev KarSi üldosaga kokkusobimatu regulatsioon. Paralleelselt tühistatakse praeguseks karistusseadustiku üldosas aegumise ja rahaträhvi suuruse osas erandeid teha lubavat sätet, kuivõrd need ei ole uue § 1 lg 1 sõnastuse valguses enam vajalikud. Eelnõukohased KonkSi muudatused ja ECN+ direktiivi ülevõtmine tingivad erisähteid nii juriidilise isiku vastutuse, väärtegu aegumise kui isikute tegevuse eest vastutuse omistamise kohta.

Õiguskomisjon tegi ka ettepaneku loobuda punktis 2 esitatud muudatusettepanekust, kuid see on jätkuvalt aktuaalne mitte üksnes KarSi väliste väärtegu kontekstis, vaid juriidilise isiku vastutuse aluste jaoks tervikuna.

36. Muuta eelnõu § 11 punkti 1 ja sõnastada see järgmiselt:

1) paragrahvi 6 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Konkurentsijärelevalvemenetluses saab riigi õigusabi järelevalvealune isik, kellel ei ole lepingulist esindajat ja kes taotleb esindaja osavõttu.“;

Selgitus: Muudatusega ühtlustatakse terminoloogia ja sätestatakse, kellel on õigus konkurentsijärelevalvemenetluses riigi õigusabi saada. Riigi õigusabi saamise eelduseks on eelnõukohase muudatuse järgi järelevalvealuse isiku staatus ning lepingulise esindaja puudumine. Kohaldub ka RÕS § 7, mille kohaselt kohus hindab taotleja abivajadust ja õigusliku positsiooni perspektiivikust.